

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΡΟΛΗΨΙΣ.

Η ΛΙΘΟΣ ΤΗΣ ΚΑΚΟΤΥΧΙΑΣ.

Ὅλγαι ὑπάρχουσι λίθοι ὠραιότεροι τοῦ ὀπαλλίου, μετὰ τῶν ἱριδολαμπῶν αὐτοῦ χρωματισμῶν, καὶ τῶν ποικιλοῦσιν αὐτοῦ φάσεων καὶ τοῦ ἀπείρως μετατλητοῦ, ὡς αἱ διαθέσεις καλλιμόρφου γυναικός· ἐν τούτοις ὑπάρχουσι πολλοὶ οἵτινες δὲν καταπιέθονται νὰ φέρωσι τοιαύτην ἐπὶ τοῦ δακτύλου λίθου, ὁσονδήποτε ὠραία καὶ πολύτιμος κἂν ᾖ· δὲν καταπιέθονται νὰ φέρωσι ταύτην κἂν εἴη ἀπὸ συμπαθοῦς χειρὸς ἢ ἀπὸ βασιλικῆς προήρχετο γενναιοδωρίας. Πολλὰ ὀπάλλια προσφέρονται ἐν Ἀγγλίᾳ τοῦλάχιστον ὑπὸ τῆς βασιλικῆς χειρὸς, διότι ἡ ἄνασσα Βικτωρία ἐπιδιώκουσα τὴν καταπολέμησιν τῆς τοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς ὠραίας ταύτης λίθου προλήψεως πολλάκις ἐξελέξατο αὐτὴν ὡς δῶρον πρὸς τοὺς συγγενεῖς, ἢ φίλους, πολλὰ δ' ὠραῖαι καὶ ὀπάλλια φέρουσι πόρπαι καὶ δακτύλοι καὶ ἐνώτια ἐναπόκεινται· ἀνεργήτα ἐν ταῖς κοσμηματοθήκαις τῶν περὶ τὴν ἄνασσαν προσώπων, ἅτινα φέρουσι ταῦτα μόνον ὅταν εὐρίσκωνται ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς δωρησαμένης ταῦτα ἀνάσσης. Κατὰ δεισιδαίμονά τινα πεποιθήσιν λίαν διαδεδομένην τὸ ὀπάλλιον εἶναι λίθος κακοτυχίας καὶ μολονότι βεβαίως πάντες οἱ ποιεῖς τινος παιδεύσεως ἀπολαύσαντες ἴστανται πολλῷ ὑψηλότερον τῶν τοιούτων δεισιδαίμονων πεποιθήσεων καὶ θὰ ἐγέλων ἐπὶ τῇ ἀποδόσει κακοτυχίας εἰς τὴν πρόσκτησιν τοιαύτης λίθου, ἐν τούτοις πάντες πλῆγία μόνον ρίπτοντες· βλέμματα πρὸς τὴν λεπτόχροον ταύτην πολύτιμον λίθον καὶ ἀγοράζουσι καὶ φέρουσιν ἄλλας τοιαύτας. Ἰδοὺ τί ἔλεγε πρὸ τινος ἐξοχὸς κοσμηματοπώλης τῆς Νέας Ὑόρκης:

«Ἐν τῷ καταστήματί μου δὲν ἔχω ὀπάλλια. Δὲν πιστεύω ὅτι τὰ ὀπάλλια προκαλοῦσι κακοτυχίαν καὶ μετ' ἴσης εὐχαριστήσεως θὰ ἔφερον ὀπάλλια ἢ ἀδάμαντα ἐν τῷ δακτύλῳ· ἀλλ' ἡ ἀξία αὐτῶν ἐκπίπτει. Ὅλγιοι ἀγοράζουσιν αὐτὰ καὶ πολλοὶ ἀγοράσαντες τοιαῦτα πρὸ ἐτῶν ἀπ' ἐμοῦ ἐπιστρέφουσι ταῦτα καὶ ἀνταλλάσσουσι δι' ἄλλων λίθων, κηρύσσοντες ὅτι τὰ προσήλθ' αὐτῶν πρόσωπα ἀπέθανον ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἡσθένησαν, ὅτι κακοτυχία αὐτοῖς ἐπηκολούθησεν, ἀπ' ἧς στιγμῆς ἤρξαντο νὰ φέρωσι τὴν πολύτιμον ταύτην λίθον». Εἶτε πιστεύεται ἡ δεισιδαίμονία αὕτη παρὰ τοῖς μᾶλλον περωτισμένοις εἴτε μὴ—οἱ δὲ δυνάμενοι νὰ φέρωσι πολύτιμα κοσμήματα δὲν εἶναι συνήθως ἀπαιδεῦτοι—τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀποτέλεσμα αὐτῆς εἶναι ἡ ἐλάττωσις τῆς ζητήσεως τῶν λίθων τούτων καὶ ἡ υποτίμησις αὐτῶν. Περὶ τινος ἔκτοτε λίαν προαχθέντος ἐμποροῦ ἐν Βρουκλύνῃ ἀναφέρεται ὅτι, ἀποτυχὼν προηγουμένως ὑπαίτιον τῆς ἀποτυχίας αὐτοῦ, ἐθεώρησεν ὠραῖον ὀπάλλιον, ὅπερ ἔφερον ἐν δακτύλῳ καὶ ὅπερ, ἐξαγαγὼν, κατασυνέτριψεν αὐτὸ εἰς μυρία τεύχη διὰ σφύρας· ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐθεντικῆς πηγῆς λέγεται ὅτι τὰ ὀπάλλια σήμερον ἀγοράζονται ἐν τιμῇ πολλῷ κατωτέρᾳ τῆς ἀξίας.

Ποῦ τὸ πρῶτον ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἡ δεισιδαίμονία αὕτη καὶ πότε, οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ ἐπακριβῶς· πιθανῶς ὅμως δὲν εἶναι νέα, καίπερ ἀναγεννηθεῖσα ἐσχάτως. Ἰγνος αὐτῆς ἀναφαίνεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει τὴν ἱστορίαν τοῦ Νονίου καὶ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου. Ὁ Νόνιος ἦτο εὐγενὴς Ρωμαῖος καὶ ἐκέκτητο μέγα ὀπάλλιον, μεγέθους λεπτοκαρίου. Ἡ ἀξία αὐτοῦ ὑπελογίζετο εἰς 20,000 σέστερτιων. Ὁ Μάρκος Ἀντώνιος εἶδε τὸ ὠραῖον πολύτιμον λίθον καί, καταθελθεῖς, προσηνέχθη ν' ἀγοράσῃ αὐτόν. Ὁ Νόνιος ἤρνετο ν' ἀποχωρισθῇ τούτου. Τοῦτο ἐλύπησε τὸν Μάρκον Ἀντώνιον, ὅστις ἤρξατο διατυπῶν διαφόρους κατηγορίας ἐναντίον τοῦ Νονίου, διέταξε τὴν πρόγραφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας καὶ τοιουτοτρόπως ἐκτήσατο τὸ ζηλευτὸν καὶ πολύτιμον κόσμημα. Τὸ ὀπάλλιον ἐκεῖνο βεβαίως συνεπήγαγε κακοτυχίαν τῷ νέῳ αὐτοῦ ἰδιοκτήτῃ. Ὅπωςδήποτε ὁ Ἀντώνιος ὀλίγους εἶχε λόγους νὰ σεμνύνηται κατόπιν ἐπὶ εὐτυχίᾳ.

Ὁ Οὐώλταρ Σκὼτ ποιεῖται μνηεὶν ἐν τῷ δημῷδε αὐτοῦ διηγήματι «Ἀννη τοῦ Γκαϊερατίν, πιθανῶς δὲ ἡ μνηεὶς αὕτη νὰ συνετελέσῃ εἰς

τὴν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνανέωσιν τῆς δεισιδαίμονίας ταύτης. Λέγεται ὅτι ἡ πρὸς τὴν λίθον ταύτην ἀποστροφή ἐπετάθη ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὴν αὐτὴν πανώλην. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ λίθος αὕτη ἐφέρετο ὑπὸ πολλῶν, πολλοὶ δὲ τῶν νοσοκόμων ἐδήλουοντο τὸ ὀπάλλιον ἔστιλβε καὶ ἔλαμπεν ἐν τῷ δακτύλῳ τοῦ θύματος ἀκριβῶς πρὸ τοῦ θανάτου. Οἱ ἐπιστήμονες ἐκήρυσσον ὅτι, ἐπειδὴ ἡ λίθος αὕτη εἶναι ἄγαν εὐαίσθητος εἰς τὴν τῆς θερμότητος ἐπιρροήν, ἡ ἐπίτασις τοῦ πυρετοῦ παρὰ τοῖς ἀσθενέσι προὔκλειε ζωηροτέρην παρ' αὐτῇ λάμψιν, ἀλλ' οὐδεμία τοιαύτη ἐρμηνεία ἠδύνατο νὰ πείσῃ τοὺς δεισιδαίμονας ὅτι ἡ μαγικὴ λίθος δὲν προσέλεγεν οὐδὲ προὔκλειε τὸν θάνατον τοῦ κατόχου αὐτῆς. Βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ φαντασιώδεις ἰδιότητες τῆς λίθου ἐξόχως ἀρμόδιαν καθιστῶσιν αὐτὴν ν' ἀποβῇ ἀντικείμενον δεισιδαίμονίας παρὰ τοῖς ἀδαέσιν. Οἱ ἐπιστήμονες ἀναφέρουσιν ὅτι αἱ πλείστα τῶν μεταβολῶν αὐτῆς ὀφείλονται εἰς τὴν ἣν ἔχει ἰδιότητα τοῦ ἀπορροφᾶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὕδωρ. Ἐν αὐτῇ εἶδος μάλιστα, γνωστὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπὸ τὸ ὄνομα Oculus Mundi (ὀφθαλμὸς τοῦ κόσμου) συνήθως ὑποκίτρινον, κηρόχρου ὑποστήλθοντος χρώματος, ὅταν ὑγρανθῇ ἀπόλλυσι τὸ χρῶμα αὐτοῦ καὶ καθίσταται καθ' ὅλοκληρίαν διαφανές. Καθόσον δὲ ζητεῖται ἐπ' ἀνέργειαι βαθμυδὸν εἰς τὴν προτέρην αὐτοῦ κατάστασιν. Αἱ ἀλλαγαὶ ὅμως εἶναι καταφανέστεραι εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἢ τὰ αἷτια αὐτῶν καὶ ἡ ἀρχὴθεν κρατοῦσα ἐσφαλμένη περὶ ταύτης ἰδέα διατηρεῖται παρὰ τοῖς ἀπαιδεύτοις καὶ οὕτω τὸ ὠραῖον ὀπάλλιον τοσοῦτον κακὸν ἐκτήσατο ὄνομα ὥστε πολλοὶ περωτισμένοι καὶ ἀνεπτυγμένοι, καίπερ μὴ παραδεχόμενοι τὴν ἀδυναμίαν τοῦ πιστεῦειν εἰς τὴν δεισιδαίμονα περὶ ταύτης ἰδέαν, προτιμῶσιν οὕτε νὰ φέρωσι τὴν λίθον ταύτην οὕτε νὰ ἰδῶσι τοὺς φίλους αὐτῶν φέροντας αὐτήν· τὸ τολμηρὸν μάλιστα ἐκεῖνο πρόσωπον, ὅπερ φέρεται ἐν τῷ δακτύλῳ τὸ λεπτόν τοῦτο πολύτιμον κόσμημα θεωροῦσιν ὡς κεκτῆμένον πολλὴν ὁδὸν γενναιοτήτος, ὥστε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὴν θεῖαν πρόνοιαν. «Βεβαίως», λέγουσιν «οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῇ μωρῇ ἰδέᾳ, λαμπρὰ δὲ λίθος εἶναι τὸ ὀπάλλιον. Ἐν τούτοις προτιμῶμεν νὰ φέρωμεν ὡς κοσμήματα ἀδάμαντας».

ΛΕΩΝ ΕΝ Τῷ ΔΗΜΑΡΧΕΙΩ.

— Ἐάν σήμερον δὲν φέρω τὸν δακτύλιον τοῦ γάμου, μοι εἶπεν ἐσπέραν τινὰ ὁ φίλος μου Διονύσιος Γκρενά, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ θέσω τὴν κεφαλὴν μου ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀπ' ἐναντίας μάλιστα, δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι οὐδέποτε ἀντιμετώπισέ τις τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἀπολέσῃ τὴν ἐλευθερίαν του τόσον ἐκ τοῦ πλησίον ὅσον ἐγώ. Ἡ ἀφῆγησις τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι ἀρκετὰ φαιδρὰ καὶ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἀκουσθῇ μετὰ προσοχῆς.

Ἡμέραν τινὰ ἀνεχώρησα ἐκ Βαγιέ, ἐνθα ὁ πατήρ μου ἐξήσκει καθήκοντα εἰρηνοδίκου καὶ ἦλθον εἰς Παρίσιους ὅπως, παρὰ τινι ὑφασματοπώλῃ, τῷ κ. Κοπάιγ, ἐξακσκηθῶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ νὰ ὑποβιβάζω τὰς τιμὰς τῆς ἀγορᾶς καὶ νὰ ὑψώ τὰς τῆς πωλήσεως. Ὁ προϊστάμενός μου, οὗτινος τὴν εὐνοίαν ἀπέκτησα ταχέως, μοι ἔλεγε συγχάκις:

— Φίλε μου Διονύσιε, εἶσαι ἐξυπνος καὶ σὲ ἀγαπῶ. Ἐάν εἶχον θυγατέρα θὰ σοὶ τὴν ἐδίδον εἰς γάμον. Νυμφεύθητι, φίλε μου, καὶ ἐλθέ νὰ γίνωμεν συντάειροι, διαθέτων τὴν προικὰ τὴν ὁποίαν θὰ λάβῃς.

Ἡ ὑπὸ τὴν ἐτακρικὴν ἐπωνυμίαν Κοπάιγ καὶ Γκρενά ἱδρυαὶς ἐμπορικὸς οἶκος μοι ἐφαίνετο ὡς ὄνειρον. Ἀλλοίμονον! Τὰ πράγματα ἐμελλον μετ' οὐ πολὺ ἄλλην τροπὴν νὰ δώσωσιν εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ὁνείου τούτου. Ἐκ τῶν νεανίδων τὰς ὁποίας ἐγνώριζον, οὐδεμία μοι ἤρρεσκεν. Αἱ μὲν ἦσαν ὠραῖαι ἀλλὰ προικὰ δὲν ἔφερον, αἱ δὲ ἐδίδον προικὰ ἀλλ' ἦσαν δεισιδαίμονες. Αἱ μὲν εἶχον χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον ἐτρόμαζον, αἱ δὲ γονεῖς τοὺς ὁποίους ἀπηχθανόμην. Καίτοι κἄλλιστα ἐγνώριζον ὅτι δὲν ἔπρε-